

FELELMÉNYEI

NAPLO

Előfizetési árak

Melyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1.50 K.
1 évre	3 K.	1 évre	4.50 K.
1 évre	6 K.	1 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szent István-ter 1.
Egyes szám: 4 fillér.
Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

Furcsa dolog

is elképzelni egy vérbéli magyarnak, hogy bemegy a pékhez, pénze is van, s ott addig nem adnak neki kenyéret, amíg hatósági útalványt nem mutat. A kenyér ára szinte másodrendűnek tűnik fel — a földolog a kenyérréjgy, vagy lisztjegy.

Bőségesebb termés esetén talán elkerülhetők volna ezeket a kényelmetlen rendszabályokat. Amde, ha már itt vannak — nincs más segítség, mint beletörődni — és levonni belőlük a tanulságot. Mert mindennek meg van a maga tanulsága s különösen sokat tanulhatunk a magyar természetnek, gondolkodásmódnak olyannyira szokatlan kenyér- és lisztjegyekről. Az egyik és legfőbb tanulság, hogy takarékoskodni kell a legteljesebb mértékben.

A szántóföld termése a mai viszonyok közt nem elégséges a folyton szaporodó igények kielégítésére. A háború méretei eddig folyton csak növekedtek s ki tudja, meddig fog nőni. Már pedig a háboruban minden élő és mozgó tényező bizvást mondhatjuk — az ugynevezett központi hatalmak részéről első sorban a magyar föld termésére van ráutalva. Az ésszerű, — sőt fősvénységig menő takarékoság rendkívül kívánatos.

A másik a nézetünk szerint most már mindenki előtt igazságszámba menő tanulság az, hogy a mezőgazdaságnak meg kell adni minden lehető támogatást, hogy háborús feladatainak meg tudjon felelni. Ha azt mondják, hogy a mezőgazdaság is tulajdonképpen ipar, — mi azt mondjuk, hogy a mezőgazdaság kiváltképpen háborús ipar.

A kenyér van oly tényező, mint a srapnel. Meg kell tehát adni a mezőgazdaságnak is pénzben, munkaerőben, szállítási és anyagbeszerzési előnyökben mindazt, ami produktív, teherbíróvá, fejlődővé teszi. A föld őse ereje, a mag csíráképessége, az eső és napfény nem elégségesek az eredményhez.

A kenyér és lisztjegyekbe bele fogunk szintén törődni, mint sok más háborús mizériába és hasznunk is lesz belőle, főleg, ha a tanulságokat is levonjuk. Hasznunk lesz belőle azért is, mert bizonyos fegyverzettséget tanulhatunk.

Fegyverzettségre — a mos-

taninál jóval nagyobbra — száz és száz okból volna szükségünk. Mi azonban csak egyet említnék s ez az, hogy fegyverem és a szövetségére való hajlandóság nagyon is közeli rokonok. Voltaképpen egyik a másikat kíségti, megtermékenyíti. A fegyvermezett társadalom jobban hajlik a közös munkára. Már pedig elvitathatlan tény, hogy a drágaság legfőbb tényezőjét, a kapzsi közvetítő uszortát csak közös erővel — szövetségessel lehet legyőzni, sőt mi több, kiirtani.

Háboru.

Az oroszok 70000 embert veszítettek.

Mivel tegnap nem volt jelentősebb esemény, a Keletgaliciában és a besszarabiai határon a lefolyt újévi csatát, amelyről a napi jelentések könnyen érthető okokból nem közölhetek részletes adatokat, befejezettek tekinthetjük. Fegyvereink a 139 kilométer szélességű harctér minden pontján teljes győzelmet arattak. Minden dícséret felett álló gyalogságunk, — az összes döntő harcok alapművezője, a tűzérő nagyon megértő és ügyes támogatása mellett, az összes hadállásokat megvédte a helyenként gyakran sokszoros tulerőben levő ellenséggel szemben. Az Ausztria északkeleti részében lefolyt nagy újévi csata mult évi december 24-én kezdődött és csak egyes napokon beállott harci zsinetekkel megszakítva január 15-ig, tehát összesen huszonegy napig tartott. Ezalatt az idő alatt számos ezred tizenhét napon át állt a leghevesebb harcban.

Visszavert olasz támadások.

A Dolomit harcvonalon, a tolméini hídfőnél és a görzi szakaszon helyenként élenkebb tűzérő harc folyt. Az ellenségnek az említett hídfő ellen intézett kisebbeszerű változásait és a Monte San Michele északi lejtőjén levő állásaink ellen intézett támadását visszautasítottuk.

Megkezdődtek a montenegrói tárgyalások.

A montenegrói hadsereg fegyverletételének szabályozására irányuló tárgyalások tegnap délután kezdődtek. Csapataink, melyek időközben megszállották Virpazart és Rjekát, beszüntítették az ellenségeskedést.

KÁROLY JÁNOS TEMETÉSE.

Szerdán délelőtt kísérték ki utolsó útjára a nagyprépostot, dr. Károly Jánost. A hatalmas néptömeg, a város és a vármegyének sok előkelősége, akik a temetésen megjelentek, szintén fényes bizonyítéka volt annak, hogy a megboldogult főpapban nemcsak a nagy méltóságot látták, hanem a jó embert, akit szerettek s szeretetreméltó jószágáért szívőből tisztelték. Tiszteletének száma ugyan az egész országra kiterjedt, mert hiszen mint nagy embert mindenütt ismerték, a nagy gárdát, a közelebbiek tekintélyes tömegét azonban a város és a vármegye szolgáltatta, ahol ő élt, dolgozott, ahol hosszú életet munkában lemozsolta.

Károly Jánosban nemcsak egy szeretetreméltó papot, egy jó embert tettünk a sirba, hanem a vármegye egyik legdomináns férfját, a művészetnek s történelemnek egyik komoly művelőjét, akire különösen a vármegye mindenkor kegyelettel és hálaival fog visszagondolni.

A temetés.

Már a reggeli órákban valóságos néparadat gomolygott a Megyeház-utcában, ahol az elhunyt főpap lakott. A járdákat, a Ferenc Jozsef-teret a város középés leányiskolái töltötték meg az ifjúsággal a tanári kar vezetése alatt. A gyászháznál a tűzoltók csapata áll sorfalat.

Kilenc óra a székesegyház is megtelt közönséggel. Ekkor kezdődött az ünnepélyes requiem a megboldogult lelke dőveért, amelyet dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök pontifikált fényes segédlettel. A gyászme után a megyéspüspök a helybeli és vidéki papsággal a gyászházhoz vonult, ahol a halottat beszentelte.

A Circumderunt bánatos árvája után megindult a hatalmas menet a sőtői temető felé. A kísérők beláthatatlan sora ment a koporsó után, amelyet hat székesfehérvári polgár vitt, oldalt a város és a vármegyei hajduival díszbe öltözve. A koporsó után a gyászoló rokonság ment, Károly

János nagyprépost három testvére családjakkal. Ezt követte a város előkelősége, az összes hivatalok vezetősége és a hadseregnek több előkelő tagja.

A temetőben dr. Klauz György apátkanonok szentelte be a sirt s imádkozott a néppel az Istenben megboldogult lelke dőveért. Pauer püspök közelében helyezték nyugalomra, ott pihen a sőtői gótikus kápolna árnyékában, hogy ezáltal is utolsó óhaja teljesedjék. Nyugodjék békében.

Karácsonyest a harctéren.

Egy kissé talán megkésve, de az érdeklődő jó emberek számára jókor adjuk a következő levelet, amelyet a felsővárosi honvédek küldtek plebánusuknak, amelyben egyszerűen leírják, hogy milyen volt a karácsonyest a harctéren: — Aki egy kissé járatos erre mi felénk, könnyen rátalál a lakásunkra, kövezett utcája nincs, mert a követ sár pótolja, utcaszám nincs, de azért mégis kitűnő. Egyszerű és mégis nagyszerű. A futóúton oldalán egy barlang finom ajtóval. Az ajtó elég alacsony, Alázatosan meghajlunk, ha belépünk. Nem baj. Hiszen a bethlehemi istálló ajtaja is alacsony volt az első szent karácsony estején.

Igaz, hogy egy kicsit nedves, amennyiben a talajviz lassan, de biztosan csörgedezik. Azonban nem hiába vagyunk fehérvári fiúk, segítünk rajta. A terem sarkába gödröt ástunk, odaszűrjük a vizet, ha sok és kicsap, kimerjük a csajkával és kilödtjük az ajtón. Mivel pedig otthon hozzá vagyunk szokva a tiszta gyalogjáróhoz és mivel féltjük a bakancsunkat, a szoba hosszában egy deszkát helyeztünk el. Ez a gyalogjáró, oldalt jobbról-balról szalmából ágynak vetünk magunknak, ezen pihennek a derék Hindenburg-bakák az éjjeli patrul és a nappali győptéglázás munkája után.

Aki azt gondolja, hogy hideg van, nagyon csaldók, mert egy kis kályha ott bűzölög a szoba közepén s ha föléjük megy a tüzet, olyan parázs melegét áraszt, hogy otthon sincs különb.

Persze most már akárki kíváncsi lehet, hogy a sőtét esteken hogyan töltjük az időt? Először is világozással csinalunk. Nem dicsekszünk valami kitűnő villanyvilágítással, azonban van cipőszír és fegyverszír a világon, beleöntjük egy kiszolgált konzerves dobozba, a közepébe beledugunk egy darab rongyot s megvan az

Egyes szám ára 4 fillér.

irigyléremelő világitás. Kicsit büdös, no de jó. E körül a világság körül ülünk esténként. Itt olvasuk a leveleket, amelyek hazulról irnak, itt bongatjuk a csomagokat. A bontásnál természetesen valamennyinek a szeme-szája nyitva van. Lesik, mi jött hazulról, Mint bajtársak, természetesen megosztjuk a jó falafokat egymás között. Aztán dalogatunk, mesélünk és sokat, nagyon sokat beszélünk hazulról, hogy mit csinálnak az otthoniak, milyen volt a tavalyi karácsony, milyen lesz a jövő karácsony, milyen és vajjon lesz-e nekünk még. Karácsony este szereltünk egy kis fenyőágot, felállítottuk a barlang közepébe és elenekeltük szépen, áhítattal: Csordapásztorok, midőn Betlehemben, csodát őriznek éjjel a mezőben.

Reggel szentmisénk volt. A lelkiatya előkészítette rá bennünket, bejelent, hogy a szent áldozatot érettként fogja bemutatni a jó Istennek. Főállítjuk az oltárt, fenyőággalakal szípen földiszívjuk és olyan szép áhítattal veszünk részt az istentiszteleten, a hogyan talán még otthon se.

Szentmise után szépen hazatér mindenki a lakására. Lassankint jön az ebéd, amelyre mindenki kíváncsi. A szakács urak összeszedik minden tudományukat, noha, jól tudják, hogy a baka urak nem tulságosan finnyások és nem igen turkálnak a peccenyékben. Jó káposzta-leves, (ilyet se főzött otthon az édesanyám) dagadó, tészta és hozzá kitűnő étvágy, ugy, hogy igazán fölségesen éreztik magukat. Ebéd után kiosztják a Liebesgabekat, a szeretetadományokat. Mindenki kap dohányt, cigarettát.

szappant, noteszt, a mibe az élményeinket beírjuk. Persze első-sorban azt, hogy

— Hej gyerekek, de jó volna hazamenni - hús-vérre, de tudom, hogy a leányok azt se bánnák, ha valami jótékony szellő hushagyóra hazahordana bennünket.

Üdvözlétünket küldjük a főtisztelendő plebános urunknak, a minden jó ismerősünknek. Kívánunk boldog új esztendő.

Radics Jóska (a régi színidirektor) **Kálmán Jóska** és több felsővárosi legény, mint öreg harcosok.

Vitás kérdés a kenyérgyeg körül.

A dolog természetből folyt, hogy nem egy vitás kérdés vetődött fel, amikor életbeléptek a Kenyér és lisztjegyek. A rendelet megjelenésekor magának a városi hatóságnak is egy csomó kételye volt, amelyekre táviratilag kért felvilágítást a kormánytól. Azóta újabb kéte-lyek is felmerültek. Ilyen volt az utasoknak a vasuti vendég-lőben kenyérral való ellátása, hogy vajjon jegynélkül kaphatnak-e kenyéret. A miniszter ugy oldotta meg, hogy csak az utazási jegyre van szükség a vasuti vendéglőkben.

Most egy másik eset vetődött fel. Többen panaszra jöttek a Fejérmegyei Naplóhoz, hogy a

kenyér és lisztjeggyel nem kápnak lisztet.

Hogy megértünk a dologot, egy példát hozunk fel. Például Kovács András a kenyér és a lisztjeggyel a mai napig kenyéret vásárolt a péknél. A pék annak rendje módja szerint minden alkalommal levágott egy-egy szelvényt. Holnap Kovács András nem kenyéret akar venni, hanem lisztet. Elmege tehát ahhoz a lisztkereskedőhöz, akit a városnál bejelentett, hogy nála vásárolni szokott és lisztjeggyel az előírt mennyiségű lisztet akarja megvenni. A kereskedő nem ad neki lisztet, mert az előző napokra járó szelvényével kenyéret vásárolt. A kereskedő úgy magyarázza a rendeletet, hogy ő csakis akkor adhat lisztet, ha olyan jeggyel mennek hozzá, amelyből nem hiányzik szelvény, nevezetesen olyan szelvény, amelyen kenyéret vásároltak. Ezen magyarázat szerint Kovács Andrásnak a jegy összes szelvényein kenyéret kell vásárolnia, vagy pedig lisztet, egy jegyen levő szelvényekkel ma nem vásárolhat lisztet, ha tegnap kenyéret vett.

Azt hisszük, hogy ez a magyarázás helytelen. A jegy kiállítás is emellett bizonyít. Ugyanis minden szelvényen az áll 60 gr. liszt, vagy 84 gr. kenyér. Ez szerint Kovács András minden szelvényvel vehet kenyéret, vagy lisztet, amint épen szüksége van rá.

Jó lenne, ha a hatóság határozott választ adna ezen kérdésben.

Mackensen-hősök.

A huszár rendesen löhátról ver-reksszik és karddal írja rá a nevé-t az ellenség hátára, de ha ügyfor-dul, nem átal gyalogharcot vívni, és ha kell karabéllyal, meg ököllel szálni szembe a tulerőben levő ellenféllel. De örök emlé-kézeti limanovai véres csata örökké ragyogó példája marad huszárjaink sohasem muló szemé-lyes vítérségének. De ezenkívül is számtalan példáját sorolhatnók fel ama hősi tetteknek, melyeket lovasságunk véghez vitt — drago-nyosaink, ulánusaink és huszár-jaink egyaránt nemes vitézkedés-re kelvén gyalogsapatáinkkal.

A számtalan bruvorok egyike az, melyet Suhay György a 10. számu cs. és kir. Huszárezred ör-mestere kilenc huszárral véghez-vitt. Suhay őrmester azt a paran-csot kapta, hogy az ellenség erősen kiépitett állását mögé férközzön és derítse fel az ellenség viszonyait.

Az őrmester nyeregbe szállván kilenc huszárjával, mindenekelőtt megrohanta az orosz állások előtt őlátkodó cserkesz járórt. A cser-keszek háromszoros tulerőben voltak, de a huszárak nem tördő-tek vele, hanem vad iramban ker-gették, vágták maguk előtt. A cserkeszek Zavale faluba húzódtak vissza és ugyennekkor a mieinket rendkívül heves gyalogsági tűzzel árasztották el az oroszok.

Suhay ekkor leszállította embe-reit s miután a heves puskatüz egy lovat léterített, a többi nyolc lovat egy huszárra bízván, ő maga négy huszárral az országoton előre haladt, mert mindenképen

TÁRCA.

Színház és kultúra.

Valóban érdekes jelenség, hogy épen most — mikor a városi színház színpadán komoly, nemes, igazi művészmunka folyik, amikor ott erős kapcsolatok keletkeztek a város közönsége és a kultúra között — ugyanakkor a városháza nagytér-mében a városatyák gyűlésén — nem is egy hang szólat fel, mond-ván:

— A kulturának a színházhoz és a színháznak a kultúrához semmi köze!

Három esztendeig dühöngött e deszkákon a Thália nevében való szatócskodás és azalatt a t. atyák ilyenféleképen nem nyilatkoztának. A színháznak rettenetes, hajme-resztő meggyalázásait láttuk s ezek büntetlenül folytak és folyának még ma is, ha más helyről, más oknál fogva nem hangzik el egy vétő. Emlékezzünk vissza arra a március tizenötödün díszelőadásra, a „Szép Helena” ama Reinhardt-rendezésében, aminek ezerszáz elő-áadásra és a többire és mondják még ószintén t. városatyáuraimnek, hogy ha akkor halgattak — mit kell most mondaniuk a mostani

saison művészi értékének bírálá-tául?

Minket — szíves ismeretségi viszonyon kívül — semmi, sem érdek, sem kötelezettség nem fűz e társasághoz, — de a művészet-nek, — és kimondom: — a kul-turának szenvedélyes szeretete ég bennem a színészek iránt. Talán egészen jó helyen és igazán befolyásolás nélküli viszonyok között ápolom az értezt, mikor állandóan a száz év előtti színészet körében élek s azok titáni munkáját vizsgá-lom, kutatom s ott abban remény-nyem e rajongásokomnak egyszer szép jutalmát láthatni, ha a magy-ar közönség előtt nyilvánvalóvá lesz a színészet nagy kulturális jelentősége s azokat, akik e munkát annyi balszerencse közt, oly sok vizsály után adták a mai nem-zedék kezébe — a haza igazi nagy-jai között fogja tisztelni. Igen, mi művészetnek nem a mulattató ré-szét akarjuk kidomborítani, mint a városi bizottságy opponensei. Mi tudjuk, — oh, nagyon jól tudjuk, — hogy milyen *mulatság* a színházbanlás még akkor is, midőn például a királydrámák borzalmaikt jelentik meg előttünk, a mulatság a szó teljes értelmé-ben, — de ez a mulatság, a ne-lyekbe úgy hat, mint frissülés, ne-

mesülés. Persze, az is igaz, hogy a színházban nem csupán nézni, de látni is kell tudni s akkor mindjárt másképp jelenik meg az egész érték előttünk. Nem be-szélünk arról, hogy Katonának nagy drámája, akár a két Kisfaludi — az egyik alkotta, a másik csinálta — drámái, az avoui édes hatnyu remekei vagy bármely más klasszikus remeke csupán a kul-túra — mi kulturának tartjuk az operettet is, ha abban akár iro-dalmi, akár zenei tekintetben ér-tekek vannak. Ha pedig olyan operettet adnak 20—30—50-ed-szer, a mely nélkülözli az érteket, — akkor — nem a színházat csepülöm le, de a közönséget, a mely az értektelent tünteti ki, azt kívánja.

A színház erénye nagy büne: a közönség erénye nagy büne. — Avagy kinek jutna eszébe az iro-dalom történet ama burleszk tényét kultúra számlájára írni, hogy míg egy Tokodi János nevű izé „Pártosságy tüze” című darabjával Bánkbánt és Ney Ferenc a „Kalandor” című darabjával a „Falu rosszát” lefozta, addig a Bánkbán és a Falu rossza — mindaddig míg egy magyar lesz a földön — mindig diádalmas remeke lesz li-teraturánknak, — és a Pártosságy

tüzéről, meg a Kalandorról már a kicsi kutya sem ugat — ezt — ugye — senki sem fogja a színház és a színészet tényének tekin-téni, de a közönség itéletének, mely a két isteni szikra nélkül gyártott darabot visszalökte a fe-ladás homályába és a két hatal-mas alkotást felvitte a Parnassusra. A kultúra, a művészet a közön-ség igényében, kívánalmában, kö-vetelményében rejlik és absurdum az eszközt szidni, mikor az esz köz forgatói a munkálatot meg hagyásából vagy legalább is ki-vánalma szerint dolgoznak.

Ha a közönség kimondja — és kijelentése szerint ugy is cselek-szik: — hogy neki csak a klasszi-kusok kellene — akkor a színház föltétlenül klasszikusokat fog jáf-szítani — és a cochonériákat nem fogja adni, mihelyt azok előadá-sán egyedül az erkölcsnemesítő egyesület vezérférfiai jelennek meg csupán. De, ha a cochonériák előadására minden hely elöl, csak a fenntisztelt vezérférfiak helye ma-rad türesen — ugyebár — a di-rector, aki nem azért lett director, hogy örököl, szerzett, kölcsönveit vagyunkját Thalia otlárán elham-vassza — cochonériát fog adni.

Rexa Dezső.

(Folyt. köv.)

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza. Barátok épülete.

Nagy választék ruhák és színes harchatok karlon, sőt fenyő és damasztból. Kü-lönböző vásznak, törölközők, abroncz, lepedők és zsebkendők-ből. Ágy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ.

171001 17101

fel akarta kutatni a falut. Másik négy huszárját pedig egy magaságban a falu egyik mellékutcájában küldte előre. A falu közepén a cserkesz lovasrohamot intéztek az őrmester és huszárai ellen. Suhay azonban nem vész-tette el félelmenélét, hanem tüzet vezényelt és négy cserkesz nyom-ban a porba hullott. A tulerőben levő orosz lovasok meghökkenve álltak meg s Suhay kis csapata főhasználya a pillanatnyi zavart, karabélyusával rontott neki a lovasoknak. Nagy kavarodás támadt erre. Az egyik huszárnak kettétört a karabélyja, mire orosz puskát kapván fel, azzal döngötte a muszkát. Az egyik cserkesz kardjával a tájékoz Suhay felé suhintott, de Szivonics közuszaf csupasz tenyerével felfogta a retentő csapát, a kezé slyosan megsértült ugyan, de megmentette az őrmester életét. Hosszas dulakodás után négy cserkesz lela-gtak, négy meg megsebesült, mire a többiek egyet fordulva hanyat-homlok menekültek. A huszárok magukhoz vették a véres puská-kat és az elesett cserkeszek főve-géit és pontosan kikutatták az el-lenség állásait. Erre visszalovagol-tak és jelentést tettek a parancs-nokságnak.

A parancsnok a vakmerő hu-szárokat, kik szó nélkül nekivá-gtak az ellenség kellős közepébe és nem törődve a gyilkos gyalog-sági tüzzel, a cserkeszeket meg-kergették, majd leszálva lovaik-ról, gyalogharcot kezdtek a több-szörös tulerőben levő ellenséges lovaság ellen és azt nagyrészt lekaszabolva és másodsor is megkergetve kimerítő jelentéssel tértek vissza — természetesen ki-tüntetésre terjesztette elő.

Suhay azóta tulajdonosa az arany, az első, és másodosztályu ezüst vítezési éremnek. Borbély Lajos tizedes másodosztályu ezüst vítezési érmát és az első osztályu ezüst vítezési érmát kapta. Szivonics Milán közhuszár az első és másodosztályu ezüst vítezési éremmel büszkélkedik, Percz András, Hunicz József és Oh-macht József a másodosztályu ezüst, Ketyi Pál járőrvezető, Bog-dán István, Dombi Istvánt és Tábor Józsefet pedig a bronz vítezési éremmel tüntették ki.

Masslenihova Székesfehérvárott.

Megirtuk, hogy Masslenihova orosz vöröskeresztes hölgy, aki von Mylius dán alezredes és báró Stürg kíséretében látogatja sorra az orosz foglyo-kat, megígérte a multikori szé-kesfehérvári látogatása alkalmá-vál, hogy ismét visszatér a megyébe a foglyok megtekinté-sére. Kedden délelőtt érke-zett vissza Székesfehérvárra, s megtekintette a királyi javító-intézetben elhelyezett orosz hadikórházat, ahol a beteg foglyokkal hosszabb időn le-resszül elbeszélgetett, s mind-egyiket megajándékozta. Mass-lenihova úrnő. (Küropatkin utókoránál) kiadottan Masz-laró Sandornét, a kórház fő-nőknőjének fejezte ki halálját,

mert a foglyok elbeszélés szerint kitűnő kosztot ad a jó ápolás mellett. Az orosz vöröskeresztes hölgyet székesfehérvári látogatása alkalmával gróf Szé-chenyi Viktorné, Szógyény Marich Julia, Géczy ezredes állomásparancsnok kalauzolták.

Innen-Sárpenteleire mentek gróf Széchenyi Viktor főispán birtokára, ahol szintén a leg-nagyobb meglepédestről be-széltek a foglyok.

Innen-onnan.

Szeretném tudni:

1. Honnan és miért van az, hogy ha Magyarországon valaki bármi-féle hibát szövévész, félszereget konstárid vagy bünt ostoros, egy-szerűen ráfogják, hogy felekezeti és osztályirigatást csinál? Például: ha az ember panaszkodik a „nép-külözetellenek” nagy száma miatt, ha a bankokrácia hét fővezérért emlegeti,

ha nem lekessedik a Lyon Led-ért, ha nem tartja Kiss Józsefet Ma-gyarország legnagyobb költőjének, ha a hadseregcsalásokról beszél, ha nem akarja a színházber el-engedését megszavazni?

2. Miért haragszik a Világ a keresztény Ságny Gyulára, hogy a Szeküli-ügget szövéztette, a kereszt-ny Polonyi Gézára, hogy Höt-zendorfi Konrad nyilatkozatért interpellált, a keresztény Szmp-tecsányi Györgyre, hogy a magyarok leszorítása ellen tiltakozott? Most, mikor a szabaddóműves főmestere is mind a magyarság érdekeit hangoztatják? Csak nincsen igaz Disraelinek, hogy minden kérdés fenekén ott rejtőzik a vallási szem-pont? Vagy igen?

3. Miért gaviellér és bőkezű a város a színházzal, mint kulturin-tézménnyel szemben s miért nem engedte el a Ferenc József neme-velőintézetnek a vízvezeték és csa-tornázási díjat? Vagy ez az inté-zet, mely félszázad óta sok tizezer leányát neveli a városnak teljesen ingyen, nem kulturintézmény? Vagy mondjuk, miért nem engede-t el ugyanezt a református vagy a zsidóiskolának, mikor látjuk, hogy néha tud bőkezű is lenni, a „kul-turintézményekkel” szemben!

4. Miért árusítja a város most 3:80 koronáért az élősértést, mikor ő 3:30-ért vette? Vagyis: miért szed a maga részére kilónként 50 fillér szenzáldíjat a drágaságtól ugyis agyonnyomorított lakósg-ból, mikor sertesvásárlásával tulaj-donképen ezen akart segíteni?

5. Szegeden, mint a lapok írják, fel akarják emelni a vízidíjat. „Az új díjszabás szerínt a vízidíj lakré-szenként és évenként 4 koronáról 5 koronára emelkedik az első kerületben, 3 koronáról 3 kofona 50 fillérré, a második kerületben, míg a harmadik kerületben, ahol nincs is vízvezeték, marad 60 fillér. Mi-után a vízidíjat Szegeden a lakók fizetik, az új tálíjat igen súlyos megterhelések tekintheti a szegény városi nép, amely ugyanazonok a díjakat fizeti olcsó szuterren laká-sokban, ahol be sincs vezetve a vízvezeték, mint a gazdagok ter-mes lakásaiban. Ilyen körülmé-nyek között nem valószínű, hogy a közgyűlés az új díjazást elfo-gadja.”

Itt meg azt szeretném tudni, hogy mit szólna a szegedi szegény városi nép a fehérvári vízidíjakhoz? Igaz, hogy ezeket még nem emelték.

Krix.

A háború emberpusztítása.

Európa lakosságának a há-bora után való képe már most rendelkezésünkre álló számok alapján is rettenes lesz. Hu-szonnégy millió ember áll fegy-verben, ebből kilenc millió el-esett, vagy nyomorék lett.

Ez a mérleg azonban csak a katonaság veszteségeiről szól, a polgári lakosságot is nagy veszteség éri, amelynek oka a legtöbb szükséges cikkke-ben való nélkülözés. A szül-letési arányszámok mindentit csökkenésben vannak. Ang-liában havonként 80.000 a szül-letések száma és 50.000 a halá-lozásoké és Párisban, London-ban, valamint Bécsben ugyanez a helyzet. A középkor egyetlen pestisjárványa sem végzett ilyen pusztítást.

A háború végén Európa „kis Európvá” zsugorodik össze, mert a lakosság száma állig lesz nagyobb, mint volt a napóleoni háborúk előtt. A következő arányok állanak majd előttünk: Két nő esik egy férfire, több gyermek lesz, mint serdült ifjú és beteg, mint egészséges.

Nagy zavarok fognak beállani az élelmiszerkérdésben, mert az élelmiszereket termelő területek nagyrésze elpusztult és úgy a mezőgazdasági termelés, mint az állattenyésztés is nagyban csökkent. Ehhez járul, hogy a behozatal is csökkenni fog a hajók hiánya miatt. Ezek csak a legfontosabb kérdések azok közül, amelyek a háború után igazatn fogják Európát, a leg-főbb kérdés, amely még ma li-tokzatosan áll előttünk, csak később fog felszínre kerülni, hogy fokozza a végtelen pusztulást.

Dr. Prohászka Ottokár hadiárvaház.

Vértessy Matild

utján (az összeg már nyugtázva volt.) a következők adakoztak:

Makfalvy Géza Kaposvár 40 K, Vértessy Lajos Kápolnásnyék 50 K, dr. Réti Edéne 10 K, Pa-lánszki Ilonka Budapest 5 K, P. Vértessy Aranka 10 K, dr. Windisch Odónné Budapest 5 K, Windisch Márta Budapest 1 K, Hanny Aladárné Rád-pusztá 10 K, nemeskéri Kiss Zsigmondné Bu-dapest 10 K, Libál Erzsébet Bu-dapest 3 K, Horgos Pál Buda-pest 1 K, Karics Imre Budapest 1 K, Vértessy Matild 10 K, Wett-stein Gyuláné Budapest 5 K, Vértessy Makfalvy Gizella 10 K, Vértessy József 20 K.

Pifficsabán

Lattják Nándor peblános 70 ko-rónát gyűjtött.

Zsámbékon

Radnich Imre peblános 250 koronát gyűjtött. Ezen összegre gyűj-tésnek csak egy része, mert még tovább folytatják, így még újabb adományok várhatók.

Tinnyérol pödléig 5 korona érkezett. Fekete István 17. p. gy. e. hadapród 10 K, Vadász György 10 K, adományozott, Vadász zen-kivül 5 K, a rokkantnak 2 K, pedig a felsővárosi templomnak küldött.

Csáron.

Toman Antal csóri peblános buz-gólkodásból a hadiárvaházra a következők adakoztak: gróf Szé-gyény-Marich László 200 K, Csóri rk. hitközség 100 K, Csóri község hadijótékonyági bizottsága 50 K, Tomán Antal esp. ker. temp. pebl. 50 K, a község lakói 165 K, ösz-szesen 565 korona.

HIREK.

Naplójegyzetek.

Igen tisztelt talicska és bli-cikli. Hogy régóta haragszom önökre, annak megítésé nem lesz újsg maguk előtt. Azt is tudják, hogy az én ellenszennem nem az önök társadalmi állának miatt van, mert utólvégre nem lehet min-denkik speeditörőcsé meg auto-móbil. Az én haragom az önök viselkedéséből magyarázható.

Talán kissé antidemokratikus érzelmeimre vall, hogy nekém se-hogy sincsen kedvemre, ha egy trottoáron kell járkálnunk, meg egy hosszúsáterénen kell mennünk, de lassák én már csak ilyen va-gyok. Engem végtelenül bosszant, mikor például önnek igen tisztelt talicska ur az utca járdáján talál-kozom, s ki kell térnem magá-nak, s maga gögös fölényvel le-nyikorog engem. Mérgecs vagyok magára is kedves bicikli ur, mi.

Egész Székesfehérvár
beszélni fog

PROF.

NICK FANTOM

csodálatos kalandjairól

APOLLO
MOZGÓ KÉPES FILM

Szerdán és csütörtökön

január 19 és 20-án

A Bonnard-sorozat első filmje

A hiénák.

Dráma 5 felvonásban.

A főszerepben Marius Bonnard.

Egy vidám társaság, (víg.)

Holdogtatkozás, (terr. u.)

A kutyaéjtel, (humor.)

Mongolnyápaszom 60 so-ronat, (aktuális.)

kor a hosszúságtérten -ugyszólván napónként összehoz bennünket a balvégzet, s még azzal is bosszant, hogy szépen cikk-cakoson rám csenget, hogy tessék kitérni, mert különben a tyukszemére biciklizem, fellököm, meggyomrom. Hozzá még maga tisztelt bicikli ur magyarul nem tud, egy előttem ismeretlen nyelven beszél. Így azután sem tudom megérteni magával, hogy ez bosszant engem. Ez különben nem változtat a dolgon, mert például a talicska urral egy nyelvet tanultam, még sem értjük meg egymást, akár mit is mondok neki.

Iltve ezután semmit sem szölok neki, mert a minap udvariátlanul nyikorgott vissza. Hanem azért majd ki fogok én magukon. Tudják hogyan? Ezenútt a kocsi-uton járok, ott biztosan nem hoz össze bennünket az ördög.

— Ferenc József-rend. Dr. Lengyel Antal budapesti járásbírói kiváló szolgálatait a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntette ki a király.

— Előléptetés. Dr. Zalán István helyigminiszteri fogalmazót, székesfehérvári főispáni titkárt, aki jelenleg mint katonai szolgálatra hazáját, segédtitkárrá nevezték ki.

— Katonai kiténtetések. Osztoic Sándor 69. gy. e. b. sz. százados, darufalvai Rätzenhoffer Alfréd 13. huszárezredbeli százados, Szirmai és Szirmabesenyői Szirmai József alezredes, Frey Vilmos főhadnagy, Thassy Jenő hadnagy, Gallus Győző, Hunkár Antal, Lutzenbacher Pál zászlósk, Palinusz Mihály, Perge András, Seres Imre, Valkár István őrmesterek, Kovács István címzetes őrmester, továbbá Patkós András, Bozso Imre, Kozma László tizedesek, Gyenes János ővezető, V. Nagy Ignác, Kállai István, Eles Lúkács, Kozák Lajos, Pizelli Lajos, Meiszer István, Varga Pál huszárok, valamennyien a 13. huszárezredben, a vaskereszt második osztályát kapták. Lakner Béla szkv. főhadnagy a 13. huszárezredben újlag Signum Laudiszt, székelyföldvári Szilágyi Deszö 13. huszárezredbeli százados, Vadas Gyula 69. gy. e. főhadnagy a Signum Laudiszt kapták.

— Adó a cognac és pezsgőre. A város költségvetésének tárgyalásán szóba került, hogy új jövedelmi adókról kellene gondoskodni, hogy a folytonosan emelkedő kiadásokra új bevételeket szerezhesünk. Különösen a háború duzzasztotta meg nagyon a város kiadásait és most érezzük nagy mértékben annak a helytelen gazdálkodásnak a súlyát, mely sohasem gondolt a jövődelmező források megteremtésére, amely a terheket állandóan csak a pótdadóból igyekezett fedezni. Most aztán törjük a fejünket, hogy mi mindent lehetne megadózni a nagy kiadások fedezésére. Szerencsét próbáltak a házbrüfillérel. Nem sikerült, mert a közgyűlés elvetette. Kovács Á. Sándor városi bizottsági tag egy újabb adótárgyat, fedezett fel a cognacban és a pezsgőben. Az

idea mindenestre jó, s a javadalmi bizottság Polcer Pétert bízta meg a tanulmányozásával, aki utána néz, hogy vajjon más városokban miként van. Nevezetesen, hogy hol van adóval sújtva a cognac és a pezsgő.

— A Isten házában. Szép ajándékban részesült a bakonykúti templom. Saud István bakonykúti jó módú gazda négy szép zászlót vett 330 korona értékben. A zászlókat vasárnap szentelte meg a plebánus.

— Gyászhir. Özv. Havranek Jánosné szül. Langhammer Katalin, 78 éves korában hosszas szenvedés után végelgyengülésben ma elhunyt. Temetése pénteken délután 3 órakor lesz az Öreg-utca 4. szám alatti gyászszobából.

— Az elesettek lovai. A huszártiszti löbeszerzési egylet alapszabályai értelmében az elesett, vagy betegség következtében elhalt oly tagok tartozásait, akiknek lovai hadiesemények következtében mentek tönkre, vagy veszték el, a leszerelésig függőben tartják. A viszszaadott lovakat, ha azokat a harcstéren visszatartják, a kincstár becslési árban átveszi.

— Hadifogságból visszatrét legénység szabadságolása és illetménye. A hadifogságból visszatrét egyébként is megbízható-legendységnek, ha fogságba jutásuk körülményeit kellően igazolni tudják, két heti szabadságot engedélyeznek. Ezenfelül a hadifogság tartalmára kifizetik az illetékeiket. Ezek az utólagos illetménykifizetések kiterjednek arra az időre is, amelyet az illető katonák szökésük után kénytelenek voltak az ellenségétől megszallított vagy ellenséges területen tölteni. Kivétel csak ott teendő, ahol tanuk, vagy a körülmények bizonyítják, hogy az illető katonák szökésük után nem jelentkeztek önként szolgálatra, habár alkalmuk volt hozzá.

— Az 1915-ik évi-osztalék. A kormány rendeletben fogja megállapítani a pénzintézetek és iparvállalatok 1915-ik évi osztalékát. A rendelet azt az elvet tartalmazza, hogy a részvény vállalatok az 1915-ik évre nem fizethetnek nagyobb osztalékot, mint amennyit a háborút megelőző három esztendő valamelyikében fizettek. E három év maximumát túllépni nem szabad.

— A teherpályaudvar szarkái. Évekkel ezelőtt országos szenzáció volt a székesfehérvári déli vasúti lopások története. Az igazgatóság detektívvel leplezte le a bűnszöketzetet. Sok-sok delikvens a rendőrség elé került, a botrány egyszerre nagygyá dagadt, de ugyanolyan gyorsan el is aludt az egész történet. A főbűnösöknek a körmére ütöttek s rend lett. Most ismét a vasutról van szó. A teherpályaudvarról állandóan lopnak. A vezetőség már hosszabb idő óta figyelemmel kísérte a manipulációt, s tegnap két bűnös a rendőrség őrzetbe vett. A vizsgálatot tovább folytatják, s valószínű, hogy még több bűnös is hurokra kerül. A vizsgálat megállapította, hogy a tolvajok minden elképzelhető és elemelhető tárgyat megdézsmáltak. Loptak cukrot, kávé, sőt, olajat, petroljeumot, rezet, zsákot. Sőt még a kocsik bőrülését is leszedték és elvették. A rendőrségi házkutatás sok hplmit megtalált a gyanúsítottaknál.

— Vidéki előfizetők egy része a régi előfizetés alapján újította meg az előfizetést. A lapárát még 1915. júl. 1-én fel-emeltük, kérjük tehát a különböző utólagos beklüdesét.

— Köszönet. A Pro Patria Egyesület a Vörösmarty kórház betegeknek-pogácsát, almát és kávé-t küldött. Az izletes oszonnát ez uton köszöni a Kórház vezetőség.

— A sebesült katonáknak. A felsőbb leányiskola növendékei Hang Mária tanárnő vezetésével a sebesült katonák részére. A papucskokat a Fejérmegyesi Naplónak adták továbbítás végett. Amelyik hadikórháznak szüksége van papucsr, jelentkezék a szerkesztőségben.

— Kimutatás a székesfehérvári Tüdőbajosokat Gondozó Intézet 1915. évi december hóri; a hó folyamán felvett: 3 helybeli családot 5 taggal, 131 család 445 taggal. A hó folyamán az intézet ki-szolgáltattott: 3131 liter tejet, 183 kgr. kenyérlisztet, 68 kgr. burgonyát, 1 kgr. lencsét, kezelés 390 összesen 888 kor. 50 fill.

— Prof. Nick Fantom első kalandja. Néhány nap óta egy titokzatos arc jelenik meg a lapokban. ez az arc nem más, mint a detektív történetek legújabb hőse, Prof. Nick Fantom, a detektívfenomén, az utólrhetetlen nyomozó lángész, aki pénteken mutatkozik be először Székesfehérváron kizárólag az Apolló Színházban. A bemutató iránt városszerzte már is igen nagy érdeklődés mutatkozik és bizonyára il is, mint a fővárosban igen nagy sikert fog aratni. Előrebóhsáthatjuk azonban, hogy a film nem valami rémregény, hanem a legügyesebb trükkökkel felépített, zseniális detektív történet. A nagy érdeklődésre való tekintettel mindkét nap 3 előadásban mutatkozik be és pedig 5, 7 és 9 órakor. — Itt említjük meg, hogy a belgrádi konakból zsákmányolt filmek már hétón bemutatásra kerülnek az Apollóban.

SZÍNHÁZ.

Farkas. Kedden este Molnár Ferenc Farkas vígjátékának volt a reprize általában jó előadásban. Zűkő, Fenyő jók voltak, Fodor szintén. Játékának egyes részeit kitűnően alakította, gyakran azonban mint mandarin állt előttünk, amifélté igazán csodálkoztunk s zavarta az ő kitűnő művészetének élvezését. Mindenesetre felfogás dolga több szerepet egy zsánelben adni, a siker tekintetében azonban semmiesetre sem előnyös. Szendrő és Körner a lupos szerepet „csak” elég jól alakították. A többi szerepeket pedig a multban határozottan jobb játékokban láttuk. Különben az egész repriz nem multa felül az évek előtti premiert. A kitűnő és izlése rendezés Podor igazgatót dicséri. A szép muzsika pedig Köhler Antal 35 ós karnagyot és zenekarát. Az előadás csaknem telt ház nézte éa élvezte.

HOZI MŰSOR:

Jan. 19. „ A bájos ismeretlen.
 „ 20. „ A bájos ismeretlen.
 „ 21. „ A táncosné.
 „ 22. „ A bájos ismeretlen.
 „ 23. D. u. A cigány.
 Este: Éva.

— Kőhögés és rekedtség ellen a legjobbnak bizonyult háziszser a dr. STÖRK-féle komprimált mell-pasztila. Egy doboz ára 50 fillér. Kapható Szűts Róbert „Magyar Korona” gyógyszertárban, Székesfehérvár, Városházter.

Székesfehérvár- szab. kir. város polgármestere.

17184/1915.

Hátóságai hirdetmény.

1915. évi december hó 25 én 17184/1915 szám alatt kibocsátott hirdetményre hivatkozással újból felhivom mindazokat, akik földjüket akár feles munkálásra, akár meghatározott bérösszegért a katonaság részére átengedni hajlandók, ezen szándékukat folyó évi február hó 1. napjáig a városi gazdasági hivatalban jelentésk be.

Székesfehérvár, 1916. jan. 17.
 Dr. Saára Gyula,
 polgármester.

Telefon 233. — Tefon 233.

Szerdán és csütörtökön
 január hó 19 és 20 án:
 ELITE MŰSOR!

Carmi Mária-sorozat
 II. része

HIVATALOS FELESÉG

főuri dráma 5 felvonásban.

Nagyszabású pótműsor.

Rendes helyiárák.

Zongorán Francsek József
 zongoraművész ur játszik.

APRÓHIRDETÉSEK.

Tanulónak jó házból való fiut felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda Szent István-ter 1. sz.

Gazdaasszonyoknak vidékre is, egyszerű háztartásos vagy beteg mellé ápolónak ajánlokizik magános tisztességes nő. Cim Kalauz Istvánné Mezőszentgyörgy, Veszprémmegye.

Bejáróhelyet keres — esetleg a főzést is elvállalja — Kugler Józsefné Széchenyi-utca 105.

Egy ur! hához jóra való minde-nes leány vagy asszony, ki főzni is tud, azonnal felvétetik. Bővebbet a vármegyei házi kapusnál.

Egy ház szabadkezből eladó 2 rétt, egy sziget alatt, a másik a póntölei határon felül. Tudakozni Selyem-utca 43 sz. a.

Haszonterhe adatik 3 da:ab buza-föld és két kaszáló rétt az 1916. gazdasági évi használatra kukorica termelésre tudakozni lehet Székesfehérvár, József-utca 3. szám alatt Almássy János zárgondnoknál.

Tizenötvesnél idősebb gyermekek jó keresethez juthatnak lap-árusítással.

Egyszobás lakás azonnal kiadó Széchenyi utca 26. sz. a.

Különbejáratu, kétgyásy, butoro-zott szoba könyhának használható előszobával kiadó. Cim a kiadóban.